

TARTALOM:

Czegle Imre: A világ és mi. — Kóris Lajos: Tükör előtt.
— Ablonczy László: Az imádság ereje. — Balogh Béla:
Az árenda. (Elbeszélés.) — Orgoványi György: Este (Vers).
Szalai György: Szántás. — Deme László: Hozzád az
őszön át. (Vers.) — B. Krizsán József, Kézl Béla és
Bartha Sándor: Első benyomásaim Patakon. — Vályi
József: Fundátoraink, Mudrány András. — Király Ist-
ván: Egy régi emlék. (Vers.) — —: Humor. — Szathmáry
Lajos: 35 évi szolgálat. — A pataki diák külföldön: Trus-
kovszky Béla: Lengyelország. — Horváth István: Olasz-
ország. — Gráner György: Franciaország. — Z. Elek Béla:
Ausztria. — Gyülvész Barnabás: Németország. — Hírek.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

● Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15-én. ●

Főszerkesztő :

KALYDY MIKLÓS.

Felelős szerkesztő :

CZEGLE IMRE.

MUNKATÁRSAK :

Ablonczy László IV. é. hh.

Kóris Lajos IV. é. hh.

Vályi József IV. é. hh.

Hazagh Mihály III. é. hh.

Vincze József III. é. hh.

Várady Lajos V. é. t. k.

Molnár István V. é. t. k.

Halász András VIII. g. o. t.

Szakszon Árpád VIII. g. o. t.

Kiadóhivatali főnök : Csorba Géza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

Előfizetés: Egész évre: 3.— pengő, félévre: 1.50 pengő.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

KALYDY MIKLÓS

1937. szept.—október

Felelős szerkesztő:

CZEGLE IMRE

A világ és mi.

A világháború után sokan álmodtak. Álmodtak arról, hogy nem lesz többé háború, vérontás. Álmodtak békéről, arról, hogy a háború utáni békével a világbékét kötötték meg. De az álom elszállt. A békék nyitányai lettek egy új háború-sorozatnak. Azóta is folyik a kíméletlen öldöklés, azóta már harcoltak a világ minden táján. — Harcol Japán és Kína. A bombák városokat döntenek romba. Az emberek, asszonyok, gyermekek a föld alá menekülnek a „halál angyalai“ elől. — Az európai politika pedig csak hatalmi, gazdasági, politikai érdekeiért aggódik, Isten teremtményéért, az emberért nem, hiszen ebből oly sok van. A spanyolok között olyan elkeseredetten folyik a polgárháború, amelyen véres bosszúval csak testvérek tudnak egymásnak menni. Oroszországban a szabadság, testvériség és egyenlőség nevében egymást küldik vesztőhelyre a köztársaság zsarnokai. Másutt a modern pogányság fenekedik a keresztyénség ellen. Új jelek születtek, amelyekre esküsznek az emberek milliói. A Megváltó keresztje helyébe a sarlót, a kalapácsot, a horogkeresztet állítják, és mennek új eszményeik felé, mint a holdkórosok.

A világ pedig fél. Értekezletet értekezlet után tartanak. Intrikálnak, politizálnak. Keresik az utat, amely kivezetne ebből a kaotikus állapotból és nem találják. Nem találják, mert vakok és süketek. Nem látják, nem hallják, hogy már kétezer évvel ezelőtt megmondattott: „Én vagyok az út.“ — A félők nagy részét taszítja a keresztyénség. Nem akarnak róla tudni. Közönyösek. Egy gondolat motoszkál bennük rejtve, vagy tudatosan: lesz, ahogy lesz, nekem mindegy, én alkalmazkodni fogok. Ezek jobban félnek az emberektől, mint az Istentől. — Másik részük az egyháztól, a keresztyénségtől várja a csodát, amely őket is megmentheti. Ez az utolsó szalmaszál. Az utolsó mentsvár.

És mi hogyan készülünk? Milyen készültséggel állhatunk meg ebben a forgatagban, küzdeni Istenért és a hazáért? Vizsgáljuk meg magunkat.

Az önvizsgálat eredményeképpen elmondhatjuk, hogy több rugalmasságra, elszántabb küzdeni-akarásra, az evangélium szolgálatában több hévségre, nagyobb önállóságra van szükségünk. Fokozottabb mértékben kell másokért dolgoznunk. A tanításban és tanulásban nagyobb lelkiismeretességgel kell eljárjunk. Nótás, mozgékony, munkás diákok legyünk!

És ha diáktestvérem úgy tapasztalod, hogy erőtlen vagy és a magad erejéből nem tudsz megállni a mai világ zürzavarában, kapaszkodj bele erősen Krisztus keresztjébe. Abba a keresztbe, amit egy öreg, kivágott fából ácsolt a világ, de amely mégis belegyökerezett földi világunkba, kihajtott, felnőtt, újéletre kelt és felér az Isten jobb keze felől lévő ülésig. Ez a kereszt erőt ad, mert ez a kereszt a mi erősségünk, a mi erős várunk.

CZEGLE IMRE.

T Ü K Ö R E L Ő T T

„Aki hisz én bennem, amint az írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” (Ján. 7: 38.)

Alapigénk a hívó embert mutatja meg. Milyen az, aki hisz a Jézus Krisztusban. „Élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” Mélységes kép ez, amely mindig jellemző a hívó emberre.

1. Amint folyó nincs forrás nélkül, úgy hívó ember sem lehet forrás nélkül. Kiapadhatatlan forrása: Krisztus. Élete folytonosan belőle táplálkozik. Önmagára nem számít. Csak annyira él, csak annyiban hívó, amennyiben Krisztus a forrása. Hiába borzolja a vihar a vizet, hiába a forró szárazság, a folyó csak tovább hömpölyög, mert a forrása élteti. Aki elfogadja Krisztust forrásnak, annak nem számít a „bizonytalanság“, a „ki-látástalanság“, hiába fúj az „állásnélküliség“ sorvasztó szele, hiába perzsel a Sátán aranyainak forrósága, a hívót ez nem téríti el útjától. Ilyenek vagyunk-e?! Nem! Kicsiny szél is elfújja hitünket. A bizonytalan jövő lever, kétségbeesünk, nincs jókedvünk a munkához. Hiányzik Ő, a forrás.

2. Az élő víz üdít, a szomjas embert bármikor felfrissíti. A hívó ember élete friss, harmatosan üdítő. Nem unalmas, nem frázisos. A másinak mindig éltető erő. Mindig aktuális. Mindig rendelkezésére áll a má-

---

siknak. Ilyen víz ömlik-e az én bensőmből?! Nem! Élő víz helyett bűzös pocsolya. Salakkal kínálom a szomjas embert. Magamat hirdetem. Nem vagyok üdítő ital.

3. A hívő ember örökös tevékenységben van, nem önmagáért, másokért. A folyó folytonos mozgásban van, mossa a partot, felveszi a kisebb folyót, tisztítja a beléje került tárgyakat. A hívő embernek örökös missziója: mosni, sürolni, apasztani a hitelenség partját, a gyengébbet előbbre vinni, a tévelygőt fehéríteni. Tétlenségben nincs hívő, ezért a hívő ember nem lehet szemlélődő, nem lehet csak problémázgató, nem lehet elmaradott ember. Mindíg a másik érdekli, egymagában soha se hívő. Mer, nem fél, útja csak előre mehet, nincs visszaesés. Semmi sem ragadhatja el. Ő a társadalom regulátora. — Itt is vádpontok zuhognak felénk. Csak magamra gondolok. Vannak terveim, de félek végrehajtani. Mindent megbírálok, de magam nem alkotok. Jelszavam: Nem így kellene. De az „így“-re nem vagyok elég tettképes. Törődjön ki-ki a maga dolgával, más baja nem az enyém. A felelősséget szeretjük elhessegetni magunktól. Ezért vannak a társadalomnak zülöttjei, kitagadottjai, megvetettjei. Mi taszítottuk őket mélyebbre, mert életünk nem másokért való élet, csak magunkért.

4. A hívő ember a hívők közössége nélkül nem élhet. A folyók tengerré szélesednek, egyesülnek. A hit halála az egyedüllét. Ezért mondta Jázus: „Ahol ketten, vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott jelen vagyok én is.“ Krisztusnak közössége van. Akik az övéi, azok összetartanak. Keresik egymást, nem kímélve fáradságot, nehéz utakat. A hívő ember egyház nélkül nem lehet meg, oly értelemben, hogy az egyház mindig a hívők közössége. Ebben a közösségben a kapcsolat erős: fájdalom, rettenetes kín tőle távol lenni. Egyházfegyelmet csakis hívő emberen lehet gyakorolni. Téves tehát azt gondolni, hogy ma az egyházfegyelemmel sok eredményt ér el az egyház, hit nélkül semmi ereje nincs. — Itt is súlyos a megítéltetésem. Nem kell a közösség! Egyszerű tag nem akarok lenni. Félttem szabadságomat. Nem fáj, ha távol maradok a hívők közösségétől. Nagy baj van! Nincs közösségem a Krisztussal.

Hívő embernek lenni ajándék, amelyet Isten adhat kegyelméből. Ez alázatossá teszi a hívőt. Az emberé csak az imádság alázatós kérése, hogy engedje elfogadnom, hogy Ő testté lett számunkra a Jázus Krisztusban.

Kóris Lajos.

AZ IMÁDSÁG EREJE.

Minden imádság hiányérzetből fakad. Az ember bizonyos irányban fogyatékosnak érzi magát. Emberi mivoltában rejlő minden képességével igyekszik hiányosságát megszüntetni. Küzd, birkózik önmagára hagyva, de eredménytelenül. Meglátja önmaga elégtelenségét. Most már kívülről vár segítséget. Fut másokhoz. Ismét csak embereknek bizonyulnak azok, nem többek, mint ő. Rohan a világhoz. Az néma törvényszerűségével magára hagyja. Kétségbeesik. Ereje meg-

---

fogy, élete üres lesz, megáll, érzi, hogy várnia kell. Nemsegíthet senki, bizonyos előtte. Akiket ismer nem emelhetik fel. Az egyetlen orvos ismeretlen neki s talán éppen ezért elindul feléje. megmutatja magát, megmondja, mit tegyen. Az orvos látja őt, első lépésétől kíséri kereső útján. Megszólítja: kérjél és adatik néked, én majd megmondom, mi pótolja hiányodat, kérjed azt tőlem. Isten nem marad néma s a hívővé vált ember imára kulcsolja ismeretlen erőből megújult kezét. Hitében megismeri Istent, az ő eleve végzett kegyelmi munkáját meglátja önmagán.

Az Istent megismerő ember tanulni kezd, az Isten tanítványává válik. Imádkozni tanul. Isten ugyanis maga tanít meg minket imádkozni. A Szentlélek által hozzánk közeljött Isten megmondja kinek kinek mi a szükséges dolog. A Szentlélek szól a mi ajkunkról, aki „segítségére van a mi erőtlenségünknek. Mert azt, amit kérnünk kell, amint kellene, nem tudjuk, de maga a lélek esedezik miértünk kimondhatatlan fohászokdásokkal.“ Róm. 8:26.

Pál apostol a megtérése előtt is imádkozott. Hűségesen elmondhatta a törvényben megszabott imádságokat. Az ő imaélete, életének ebben a szakaszában azonban nem megy túl a zsidóságot ebben a korban meghatározó formalizmuson. Az ő imádsága csak a megtérés után lesz a Lélek munkája. Minden embernek szüksége van a Szentlélek támogatására az ő imádságában, ez alól még az olyan nagy vallásos személyiség, mint Pál apostol sem kivétel.

Az ima sohasem egyedül az ember által kezdeményezett, csupán emberi cselekvés. Az ima a lélek csodája. Túlhaladja az emberi képességet. A Lélek hív imádkozni minden hívő embert. Az ima Istennek az adománya. Csoda, amelyet Isten maga akar. Nem mi akarunk imádkozni, hanem Isten indítja meg a mi gyenge akaratumkat. Az embernek a kötelessége az állandó őrállás. Isten felé kell fordulnunk csendes perceinkben, megüresített lélekkel el kell fogadnunk Istennek a Szentlélek által megújított csodáját. Engednünk kell, hogy ez a csoda megtörténjék mi bennünk. Habakuk próféta megadja mindnyájunknak a példát, amikor így szól: „Örhelyemre állok és megállok a bástván, és vigyázok, hogy lássam, mit szól hozzám, és mit feleljek én panaszom dolgában. Habakuk 2:1.

Az imádság ereje Isten maga. A mi kérésünket erővel teljesíti meg, amikor az elhagyott emberi lélek segítségére elküldi a Szentlélek támogatását. Az imában nem kérhetjük a saját erőnknek a megnagyobbítását, hanem az Isten a mi erőnket összetörő, minket újjáteremtő erejéért kell esedeznünk. Ábrahám imájának meghallgatásánál nem hivatkozik a maga erejére, hanem minden könyörgésének kezdete ez: „Imnár merészkedtem szólni az én Uramnak, noha én por és hamu vagyok.“ Az imának a hatása egyedül Isten akaratától függ. Meghallgatja azokat az imádságokat, amelyekre ő hív fel minket. A hitből fakadó imádság által Isten akaratába állítjuk magunkat. Az imádság nem pusztán a mi személyes énnünk szolgálatában áll, hanem sokkal inkább az Isten dicsőségére történik az, aki kiárasztja az ő dicsőségét a vele személyes kapcsolatban levő emberekre. A mi legtöbb imádságunk egoizmusunknak a gyümölcse szokott lenni. Hányan megfigyelhetnénk, hogy az imádságunkban egy Istennek nem tetőző cselekedet végrehajtásához kérjük Istennek az erejét. Ha gonoszon jártatom az eszem, Isten nem szól hozzám, ezért szükséges az, hogy imánkat a bűnök megvallásával kezdjük. Ezsdrás így kezdi imáját: „Én istenem, szegyenlem és áttalom felemelni, én Istenem, az én orcámat te hozzád, mert a mi álnoksá-

---

gaink felülhaladtak fejünk fölött és a mi vétkeink mind az égig nevelkedtek.“ Ezsdrás 9:6. Ezsdrás megsemmisül Isten előtt, mert tudja, hogy nem a mi erőlködésünk az imádságunk meghallgatásának előfeltétele, hanem imánknak az ereje Istentől van.

Az Isten által megerősített ima erőt ad az embernek. A földi életünkkel járó örökös küzdelemben szinte lényegünké vált a nyugtalanság. A mindennapi életben a nyugalom a legfőbb szükségünk. Megkapjuk ezt a nyugalmat, ha a Krisztus keresztje fog nyugtalanítani minket. Maga Jézus szólít erre: Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek és én megnyugosztalak titeket.“ Máté 11:28. A nyugalmat Krisztusban megtaláló ember vidáman, örömmel, megújult erővel ad hálát Istennek. Krisztus ügyének nyugtalanságát bátran vállalja. Minden imádságának értelme ebben a mondatban foglalható össze: legyen meg a te akaratod.

Az imádság kifelé is erőt jelent. Ennek az erőnek a világ nagy törvényei is aláesnek. Az ima képes azokat is megváltoztatni. „Illyés ember volt, hozzánk hasonló természetű; és imádsággal kéré, hogy ne legyen eső és nem volt eső a földön három esztendeig és hat napig; és imádkozott; és az ég esőt adott és a föld megtermé gyümölcsét.“ A természeti törvények Isten akaratából állanak fenn. Az ember feladata ezt mindinkább nyilvánvalóvá tenni. A világ a beléhelyezett isteni erők nyilvánosságra hozatala nélkül mindig sivárabb lesz. Az embernek kapcsolatban kell lennie Istennel e reá szabott kötelességének a végrehajtása végett. Az imán keresztül megérintem Isten mindenható kezét és ő megáldja az én munkámat. Az imádság prófétává teszi a hívő embert, aki bátran megmondja az Isten akaratát ennek a világnak és meg áll Isten mellett.

Az imádságos, hívő ember nem kérdez, nem kételkedik, hanem csak azt tudja, hogy Isten van. Ezzel a hittel az imádkozók legyőzhetetlenek. Az ima győz!
Ablonczy László IV. hh.

A Z Á R E N D A.

ELBESZÉLÉS.

I.

Iratok heverték az asztalon. Idős Illés András komoly méltósággal kutatót közöttük. Apjáról maradt homályos okuláréja félrebillent uborka-orrán. Nem is azon keresztül nézte ő az írást, hanem fölötte, vagy alatta, de ha az ember iratokkal foglalkozik, úgy ünnepélyes, ha a pápaszem is föl van téve...

— Anyuk!... Borcsa, te!... Gyere csak egy kicsit! Te tán jobban látod?... Miféle írás ez?

Az asszony odalibbent az ura hátamögé, apró, fekete szemeivel hunyorogtatva nézte a fakult, kopott cédulát.

— Hát nem látta kend, hogy micsoda? Hát a paksus, akit a fődrül csináltak. Améket Trianyonba, vagy hun elvettek, oszt akit most a sógor árendára bír.

— Csakugyan az vóna?

— Hál' Istennek, jó szemem van még. Meg oszt nem azért jártam ki három oskolát, meg egy fél telet, hogy ne látnám, meg ne tudnám, mit tart az írás!

— Akkor meg olvasd is, hadd tudom meg, miegymás van benne?

— Miegymás? Tudom én azt kívülről is, apjuk. Nem kell ahhoz írás. Hát az van benne, hogy aszongya: „Szerződés, mely szerint Halász József, aki féllábú, a túloldalon használt három hód földnek az árendáját minden évben szeptember elsejére tartozik idős Illés Andrásnak, mint tulajdonosnak, magyar pénzben, egy summában kifizetni. Én, Halász József pedig köte...” — Eddig van, apjuk, nincs tovább, mer el van szakadva.

— Elég ez, Borcsa! Tán még sok is! Az a fő, hogy benne van, hogy idős Illés András, meg hogy Halász Józsi, meg hogy árenda a túloldali fődrül, meg miegymás... Elég ez, untilg!

— Hát oszt minek vón ez kendnek, ides uram? — firtatta az asszony.

— Hát csak azért — válaszolt mogorván az öreg —, hogy ideje vón már elintézni azt a kis árendát. Az idei, a tavalyi, meg a tavalyelőtti! Jó kis summa, no! De hát nem vagyok én máglás, hogy várjak a saját pénzem után Istenvilág-untilg.

— Tán csak nem aggya igyvédkézbe a tulajdon sógorát, a megbódogult első felesége ides testvérjét, azt a szegény, féllábú rokkantat?

Idős Illés András homlokára tőlt a pápaszemet, sodorintott egyet deres bajuszán, ami nála a megfontolás jele volt s csak aztán felelt aránylag fiatal feleségének:

— Oda éppen nem. Igyvédkézbe nem. De az árendát behajtom, ha török, ha szakad!

— Ugyan ne heveskedjen má, no! — csatorált az asszony. — Nem olyan könnyű dolog a túloldalon ugrálni a magyar embernek, mint ahogy kend azt öreg fejfel kikándizálja. Meg oszt mit csinálna? Tán elhozna egy kölkit?

— Oszt még te is pártolod?! Nekem nem sógorom, csak vót. Meg hát családom van má nekem. Nekem is pénz, ami pénz. Mennyen dógózni, vagy dögőjjon meg, de az én földem hasznát tovább nem eszi potyára. Lejárt a terminus, nincs tovább pardony. Hónap úgyis megyek a csapi legelőre. Hazahozom a Rózsit. De nem magába, hanem a Halász Józsi tehenével együtt. Elhajtom az árendába. Kivezetem én az ólbul még ha az ég a földdel összeakad, akkor is. De az árendát nem engedem. Megértteted?! Utravalót hónapra, mer megyek!

Az asszony közelebb hajolt az urához:

— Ides párom, ne csináljon ilyen istentelenséget! Hiszen az a szegény Halász-familia jóformán abbúl az egy tehénykéből éldegél. Hát vóna szive elvenni a pulya szájából a tejet?

— A tehénből? — morfondírozott az öreg. — Abból, meg az én földemből, potyára! Engem ugyan meg nem hajtol. Hozom a tehenet, oszt slussz! Megérttetted?!

Az asszony jónak látta abbahagyni a vitát. Ismerte már az urát erről az oldaláról. Idős Illés András amit egyszer a fejébe vett, aznap azt nemigen lehetett kiverni belőle.

II.

— Isten vezérelje, ides párom!

A fiatalasszony köszönése úgy csengett a hűvös szeptemberi hajnalon, mint a dalos pacsirta hangja nyáron, a búzatáblák fölött.

A keleti láthatáron bíborpalástos felhők lesték a nagy királynak, a napnak fölkelését.

A poros országúton magányos ember igyekezett Záhony felé. Tarisznnyája útemesen billent — aszerint, ahogy lépett — hol jobbra, hol balra. Kékkötőjét pajkosan lobogtatta a szél. Görcsös tölgyfa-görbebotja nagyokat koppant a száraz kövön. Fülében még csengett az asszony köszönése.

— Hogyis mondta? — kérdezte önmagától. — Isten áldja meg! De mégse így mondta. Így szokta mondani, de most másképp mondta. Isten... Isten... Jah! Megvan!... Isten vezérelje, ides párom! Most már emlékszem. Szó szerint így mondta. De már nem mondta úgy, ahogy máskor? Nem szebb az a régi, hogy „Áldja meg az Isten“?

Ebben a pillanatban autó éles túlkölése szakította félbe gondolatait. Elrobogott a gép, elsodorta a szél a gomolygó porfelleget s idős Illés András újra gondolataiba merült. Fontolgatta az asszony köszönését, de már nemcsak gondolkozott, hanem beszélt is magában. „Isten vezérelje! — elmondta vagy négy-szer-ötször. — Szóse róla, szépen hangzik — állapította meg —, de hát végeredményben ugyanaz, mint a régifajta!“ Ebben megnyugodva, pipára gyújtott és gond nélkül kutyagolt tovább.

A csapi legelő óriási szélességben terpeszkedik a Latorca partján. A nap-sugár vidáman táncolt a fűszálakhoz tapadt bikanyál selymes foszlányain. Idős Illés András boldogan igyekezett a delelő csorda felé, hogy minél előbb láthassa kedves tináját, a Rózsit.

A gulyás kezét megrázta alaposan, magyarosan. Megkínálta jó magyar szűzdohánnyal, rágyújtottak s beszélgettek. Az idei száraz nyárról, a legelőről, meg a tehenekről folyt a szó.

— Mit szól hozzá, Baglyos koma, ugye szép egy darabb marha ez a Rózsi?

— Elég szép! — hagyta rá a gulyás —, de a Halász Józsié, a kend sógoráé valamivel akkurátusabb,

Ez a név melegen bizserékkelt az öreg vérében. Bántotta egy kissé, hogy annak különb tehenen van, mint neki. „De hiszen nemsokára az is az enyém lesz! „ — gondolta magában. Ezen aztán megnyugodott s fűzte tovább a beszédet.

— Hogy akkurátusabb vóna, mint az enyim? Ezt mán szűkön hiszem. Mutassa má kend azt a híres jószágot!

— Azt biz nem láthatja, nemzetes uram, mer az mán nincs itt! — válaszolt a gulyás.

— Azt mondta, hogy nincs itt? Hát mér vitte vón haza? — érdeklődött Illés gazda.

— Hát csak azért, mert muszáj vót. Akarom mondani: nem is ő vitte, hanem hogy más vitte.

— Más vitte!?

— Más bezony. Mégpedig a kupec. Merhát úgy áll a dolog, hogy kellett az ára az eltakarításra.

— Miféle eltakarításra? — bámult bambán idős Illés András a gulyás szemébe.

— Hát az asszony eltakarítására! Mer hát úgy áll a dolog, hogy a Fél lábú Józsi felesége a mult héten elhalálozott. Ugy maradt az a szegény Józsi, mint az ujjam. Csak a sok pulya, más semmi.

Idős Illés András úgy megmeredt, mintha idegsokkot kapott volna. Bam-

---

bán pislogott, hol a gulyásra, hol a Rózsira, hol az égre, hol a földre. Nem tudott szólni. Mert hát voltaképpen nem is haragudott ő Halászekra. Hiszen szerette ő a sógorát, meg azt az áldottlelkű, jószágos sógorasszonyt, aki volt nincs. Hangosan felszisszent, mikor arra gondolt: — Úgy maradt a sógor, mint az ujjam! Csak a sok pulya! Oda a szép jószág, amely a gulyában a legkülönb volt! Még a Rózsínál is különb! Isten, hát csakugyan igaz volna?!

A gulyás észrevette, hogy valami viharzik az öreg lelkében. Tűzszerszámával bajlódott addig, míg András bá' felocsúdott.

Ez volt első szava:

— Baglyos koma, fogja meg a Rózsit!

— Hát mán menni akar? — kérdezte az.

Illés alig hallható hangon csak ennyit felelt:

— Tudja kend, öreg vagyok már én...

A tehen engedelmesen cammogott vén gazdája után. Néha néha visszavette fejét az elhagyott legelő felé. Ilyenkor hosszút bőgött, de amikor már olyan távol jártak, hogy nem hallhatta sem a bőgést, sem a kolomp hangját, beletörődött sorsába és bandukolt, mintha már az életben semmi más kötelessége nem lenne, csak menni, menni, menni.

Illés gazda a házakat figyelte. Kereste azt a piroscserepest, melynek kémenyén gólyafészek van. Odaértek. Az utcán mezítelen fiúcska játszott a porban. Egy nagyobbacska fészket keresgélt a fa tetejében. Ing azon se volt. Csupán az alsótestét fedte valami pestizsák-féle rongy, amit ő nadrágnak nevezett. A többiek az udvaron hancuroztak. Mindnyájan rongyosan, kócosan.

— Ki lakik itt gyermekeim? — kérdezte az öreg.

— Mi lakunk, meg apám — válaszolt a fatetején ülő.

— Hogy hívják apádat?

— Fállábú Józsinak — felelte az.

Idős Illés Andrásnak könnyű szökött a szemébe.

Hát ezek volnának a sógor gyerekei? Ezekről akarta ő elvenni a tehenet? Ezekről a koldusoktól? De hiszen nem akarta ő azt komolyan! Csak az asszonyt bosszantotta vele. Igen, az asszonyt. Az ő hitese feleségét. De hát minek is bosszantotta, szegényt? Ma reggel is olyan szépen tudta mondani: „Isten vezérelje, ides párom!” Vezérelje... Vezérelje... Ez a szó, mintha szíven ütötte volna. És most, ebben a megrendítő pillanatban sejtelem, világosság támadt a lelkében. Hogy is mondta? „Isten vezérelje!”, Hiszen őt csakugyan vezette valaki! Vezette, hogy jöjjön — nem a tehenet elhajtani, hanem — meglátni ezt a nyomort.

Szóttalanul bámult néhány másodpercig. Hol a rongyos és mezítelen porontyokra, hol a Rózsira vetette szemét.

Hogy is mondta egyszer a tiszteletes úr? Godolkozni kezdett.

— Igen, így mondta valahogy: „Az élet olyan, mint egy hatalmas dráma a világ színpadán. De azt sose tudjuk hogy mikor perog az utolsó felvonása.”

— Hiszen ez a kép is egy jelenet az élet drámájából. Hiszen ezt énvelem maga az Isten akarta láttatni. De vajjon, lesz-e számomra több felvonás is még? Hátha ez a legutolsó jelenet, amit még láthatok? A legeslegutolsó!

És ettől a gondolattól megborzadt a háta.

— Itthon van az apád? — kérdezte lángoló arccal.

— Nincs itthon. Dógozni van valahun.

— Hát az édesanyád ?

Erre nem válaszolt a fiú, hanem ott, a fa tetején elkezdett keservesen, nagyon keservesen sírni.

A következő percben ott ropogtatta a Rózsi a fonnyadt csalamádét a fél-lábú Halász Józsi istállójában, a jászolhoz kötve . . .

A fiatal háziasszony csodálkozva szaladt hazaérkező ura elé :

— Ides párom hát hun hatta kend a Rózsit ?

A férfi nagy nehéz kezét felesége vállára tette, fakó, cserepes ajkát keserű mosolyra húzta, a léleknek egy nagy, csillogó drágagyöngye lopakodott szempillájára és remegő, akadozó hangon csupán ennyit felelt :

— Ott hagytam a sognál, hogy az árenda fejében telelje ki.

Irta: Balogh Béla, IV. é. tan. növ.

ESTÉ.

*Öreg este van már és öreg
illatokat aszal a holdfény
ilyenkor este. Halkan huhog
a bagoly, emelgetve két vén
szárnyát. Lám ! Leveszi szép húgod
szögéről a lámpát és bontott
hajába fésűekét akaszt.*

*Odakiünn szél fésüli a bokrot
oltogatva mindenütt a lángot,
mert vetkeződnek lefelé a fák
s az mégse illik, hogy meztelen
testöket fényben mutogassák.*

*Elültek már a kedves tyúkok,
a kutya is csak álmodt öríz,
a kerítésen sötétség lóg,
csendes az utcaszéli árok,
halkan csobban a fekete víz,
alszik a gyümölcsben a mag —
így hever el nemsokára lelked
az álom sötét palástja alatt.*

*Messziről még a bakter szava húz :
„Emberek, öreg már az este !“*

*Lassan ballag haza a munkás,
fakó a lelke, fakó a teste.*

*Feküdjetek le ! Kedvedet akaszd
pajtás szomorú arccal a szögre,
hajolj rá némán a küszöbre
s ne bándd ilyenkor a baglyot,
vak az —*

*Nem látja, hogy öreg anyóka
jön a tulsó partról, kezében
fekete korsó és sűrű olaj
benne ; nem látja, hogy éppen
széltört a korsó és — ó jaj
fekete eső hull örökre
a hallgatag szomorú földre.*

*Pajtás ! Némuljunk el, istenemre
öreg már az este.*

*Sötét hajában ezer csillag
fénye, ajkán levendulaillat
ül, fekete kötényében boldog
nyugalom és ébenhajú lánya :
a néma álom.*

ORGOVÁNYI GYÖRGY.

FALU.

G. Szabó Kálmán:
„Parasztok“ című
sorozatából.

1. Szántás.

Sok ezer dolgozó magyar embernek keze tapad görcsösen az eke-szarvához. Sok ezer, ekéje után lépdelő magyar embernek borul ráncba a homloka; vajjon mit hoz a jövő? Tekintete előre néz, a jövőbe fűródik. Vissza nem tekint. Mert bizony, ha egyszer megállna és visszaneézve a sok jégverte, aszálysujtott, gondterhes esztendőök hosszú láncolatára, akkor berozsdásodna az eke, ugaron maradna a föld, akkor a vetőmagot vissza nem fizető fekete hantokban is sírhantokat látna. Nem teszi ezt. Reménységét ezek a hosszú, fekete esztendőök sem tudták pókhálószállá vékonyítani. Amikor mindenki elveszti reményét, akkor ő újramezd. Mikor minden a halálba, az enyészetbe rohan, akkor ő vetni kezdi a fekete hantokba reménységének magvait. Érdemes ezekért a fiakért a nemzetnek áldozatot hozni. Nem falukultuszra, de tettekre van szükség. Bárcsak minden magyar embernek berozsdásodott ekéjét a saját földje csiszolná tükörfényesre. Bűn volna földjét soha parlagon nem hagyó magyar falut parlagon hagyni.

Szalay György IV. é. th.

Hozzád az ősön át. Deme László verse.

Ilyenkor nincs virág.
Kopár a hegytető,
a csúcsok zordonok,
a szél remegtető.

Amíg nyár volt, Neked
vittem virágomat,
s most, hogy ez elvirult
tőlem e dalt fogadd!

Első benyomásaim Patakon.

I.

Szeptember hó 2-án a szokott időnél korábban kellett felkelnem, pedig az éjszaka nagyrészt is lázas csomagolással töltöttem el. Valami különös izgalom vett erőt rajtam. Éreztem, hogy hosszú ut előtt állok, idegen helyre kell mennem, mert az iskolaév számomra is újra megnyílik. — Mint minden alkalommal, úgy ezuttal is a gond és a félelem szegődött mellém útitársnak. Korán reggel vonatra ültem s roppant kényelmetlenül éreztem magam. Zsúfolt vonatunk minden szakaszában diákfiúk és leányok tereferéltek, a jól töltött vakációt és a kezdődő drukkolást emlegették. A kísérő szülők minduntalan a sok kiadásról tárgyaltak, egyik a tandíjat, másik az ellátási költségeket sokalotta. Éreztem, hogy mennyire közös a sorsom nemcsak a diákokkal, hanem a szülőkkel is.

Budapestre érve utam felerészét tettem meg. Két napi pihenés, illetve szadgálás után tovább folytattam utam a sokat emlegetett Sárospatak felé.

Hosszú vonatunk alig hagyta ei a fővárost, azonnal észrevettem, hogy ismerős hegyek és völgyek közt haladunk tovább és tovább. Tágranyílt szemekkel könyököltem az ablakra, hogy újra láthassam azt a tájat, melynek szépségeiben husz évvel ezelőtt gyönyörködtem, mikor az orosz harctérre mentem, s amikor sebesülten ugyanez uton visszajöttem. Egészen jól emlékszem arra, hogy a szigorú katonai parancs ellenére is Sárospatakon kiugrottam a katonavonatból, hogy lábam érje azt a földet, ahová gyermekkorom óta kívánkozom. — Ily érzésekkel telve szeptember 5-én — egy szép vasárnap délutáni napon — érkeztem meg Sárospatakra, hogy félbeszakadt theologiai tanulmányaimat elvégezzem. Már a pályaudvaron láttam, hogy igazi diákvárosba jöttem. A pályaudvar környéke is úgy nézett ki, mint egy öreg internátus udvara, mozogni is alig bírtam nehéz csomagjaimmal a sok diák között. Mindenkinek jókedve volt, csak én éreztem magam idegennek. Alig hogy pár lépést tettem a kijárat felé, egy izmos karú, kopott ruhás ifjút szegődött mellém és csomagjaimnak „házhoz“-való szállítására vállalkozott. Az angol internátus hatalmas szép épülete, valamint a pompásan rendezett környéke, a szebbnél-szebb virágaival, sétányaival azt a benyomást kelte bennem, hogy itt régi iskoláról beszélni nem lehet. Itt minden a legmodernebbül van megépítve és berendezve is, úgy annyira, hogy e helyen a XX. század tanuló ifjúságának minden kultúrigénye kielégülést talál. Alig hogy elhagytam a gyönyörű rózsáskertet, öreg fákkal és bokrokkal szegélyezett utam szinte ligetszerű parkba vezetett. Amott a jelen s itt pedig minden a múlt dicsőségéről, nagyságáról és a sárospataki öreg Alma Mater jó híréről beszél. Az itt látott dolgok eszembe juttatták a régi rómaiak közmondását — *Historia est magister vitae*. Itt is minden szobor és minden kődarab, mely a múlt emlékéül állítatott fel — a Professzoroknak segédeszközül szolgálnak, mert csodálatos módon tanítanak s némaságukkal is a lélekhez szólanak. A gazdagokat tanítják a jókedvű adakozásra, egymás terhének hordozására. A csüggedőket jó reménységgel biztatják, a kevélyeket és elbizakodókat pedig az alázatosságra bírják.

Mikor Lorántffy Zsuzsánna fejedelemszony ércszobrához értem, azonnal észrevettem, hogy a körülötte csoportosuló diáksereg is most jár itt először.

Mindegyik szeme megakad az egyszerű, de mégis művészi alkotáson. A legtöbb diák felismeri, hogy a fejedelemasszony öreg bibliáját tartja a kezében. Szentkönyve éppen a középen van szétnyitva, mintha csak Dávid király zsoltárait olvasgatná a körülötte csoportosuló diákseregnek „Jöjjetek fiaim hallgassatok reám, megtanítalak titeket az Úr félelmére.“ (Zs. 34 : 12) Úgy érzem, mintha rajtam is észrevenné, hogy gond és félelem kíséri az Alma Mater öreg falainak lakói közé. Mintha csak áldott kezeivel számomra is mutatná Isten vigasztaló üzenetét. „Hagyjad az Úrra a te utadat és bizzál benne majd Ő teljesíti“ (Zs. 31 : 5).

Már is ott vagyunk a főiskola kapujában, melynek két oldalán nemcsak az ősök nagyságát, hanem a hálás utókor szeretetét is hirdelő domborművek vannak elhelyezve. Már kissé bátrabbnak éreztem magam. Mindjárt a bejáratnál találkoztam az iskola széniorával, ki barátságos kézszorítás után elvezetett az első emeleten számomra kijelölt szobába.

Szobámban való letelepedésem után már nem éreztem magam idegennek. Lakótársaim, szíves szeretettel fogadtak. Mindegyiknek volt egy kedves mondani, vagy kérdezni valója. Készséggel mutattak meg mindent, amit a főiskola falain belül, vagy kívül lehet látni. Megismertették velem az internátusi szabályokat s a pataki diák-szokásokat. Estére kelve még több barátom akadt és csak fokozta örömmet, mikor nagy meglepetésül — már régebbi idő óta ismert jó barátommal találkoztam a folyosón, amint úti podgyásokkal terhelten vonult be a főiskolába. A vacsoránál már legtöbb diáktársam előtt nem voltam idegen, pedig szép számmal voltunk a „családi“ asztaloknál. Vacsora után még hangosabb lett a szobánk mint előtte volt. A „szomszédból“ is jól hallatszott, hogy a hegedű versenyez a harmónikával s miként párbalyozik a nóta a vidám kacagással. De mintha valaki bosszút akarna állni a vidám társaságon, csak úgy zengett a folyosó a sorfelügyelő csengettyűjének üzembe állításától. Én még akkor arra gondoltam, hogy az internátusban lakó felügyelő professzor úr a teológus ifjúság turbuzgóságának tartja az apostoli intelmek ily módon való teljesítését és más értelemben várja a — mindenkori örvendezést. Hát itt alaposan mellé-fogtam, mert a csengettyű nem dorgálólólag, hanem hívogatólag szólt a vidám társasághoz és mint egy parancsszóra — azonnal eltűnt a hegedű és a harmónika s kézbe került zsoltár és biblia. Mindnyájan az áhitatterembe vonultunk, pár perccel előbb még vígság, itt pedig a komolyság látszik az arcokon. Mily megható kedves jelenet ez! A főiskola falai közt lakók este-reggel itt gyűlnek össze áhitatra, tanár és tanítvány, ifjú és gyermek, mind-mind együtt énekelnek, együtt könyörögnek „Hogy mindnyájan egyek legyenek . . .“

Igy töltöttem el főiskolánk öreg falai közt öreg diákságom első napját. Én amíg csak távolról szemlélhettem Sárospatakot, addig főiskolánkat sokkal kisebbnek és épületeit is egyszerűbbnek, a várost pedig szebbnek és nagyobbknak — képzeltem el. Azonban az öreg diák naplójába jegyzett adatok csak rövid két őszi nap lefolyásának a különféle változatai s az erőtelen tollam segítségével bemutatott képek is lelkem lencsájének csak pillanat-felvételei. Hogy az „idő“ beállításával e két dolog hogy alakul — szinesedik-e, vagy sötétedik azt közülünk senki sem tudja, de ez idő szerint is áldom és dicsérem az Istent, mert meghallgatta könyörgésemet.

B. Krizsán József h. h.

II.

Reám óriási munka nehezedik, mert komoly feladat áll előttem. Munka és feladat. Nehéz szívvel indultam el hazulról. Talán fel sem vesznek, vagy ha felvesznek nem tudok megbirkózni a nehéz feladattal, a sok munkával? Forrón sütött le a nyári nap perzselő sugara a pataki pályaudvarra, amikor a hirtelen robogó vonat megállt és a kalauz harsányan elkiáltotta magát: Sárospatak. E szó hallása szívemet gyors verésre kényszerítette. Gyorsan leszedtem csomagjaimat és leléptem arra a földre, ahol egykor hős apáink dicső alkotásokat alkottak, ahol annyi vér folyt, ahol a szabadság szerető Rákóczi élt, ahol még most is áll a vár, a dicső mult és véres, komoly idők hirdetője. De nem is egy vára, hanem két vára van Sárospataknak. Ez a másik: az iskola. Erős, szilárd bástyája a műveltségnek. Itt képezik a falusi élet vezetőjét, a magyar haza boldogításán fáradozó ifjút. Egyszerre öröm töltött el. Örülök, hogy Isten vezérlő akarata idehozott és a tanítói szolgálatba hivatásba állított. Egyszerre — az öröm miatt — forogni kezdett előttem a világ. De csak egy pár napig, mert egy különös érzés tanyát vert a szívembe, eszembe jutott szüleim sok gondja, jó tette.

Kézi Béla I. tan. növ.

III.

Én falun születtem. Édesatyám tanító. Mikor elvégeztem az elemi, gimnáziumba kerültem. Igen örültem, hogy várost fogok látni. Mikor kiléptem a vonatból, igen elbámultam, annyi emeletes ház van Sárospatakon. Már tapasztaltam, hogy milyen drága a városi élet. Sok úr van a városban, a falun pedig alig vannak. Látom, hogy Sárospatak milyen régi város. A Rákóczi vár és a ref. főgimnázium. Feltűnt nekem, hogy a gimnázium elején nincs nagy, aranyos be-tűkkel kiírva: „Református Főgimnázium“, pedig ez igen szép lenne. (Főképen erre a régi gimnáziumra. Minden gimnáziumon ki van írva). Látom, hogy a városiak lenézik a falusiakat. Ha falu nem lenne, a város nehezen tudna megélni, viszont ha város nem lenne, falu sem lenne. Én falusi vagyok, de a városiakat nagyon sokra becsülöm.

Bartha Sándor I. o. t.

Fundátoraink.

A mai élet előrenéző, lázas ütemében mi szeretnénk visszatekinteni. Amennyire problémánk a ránk jövő ismeretlen, sötétnek látszó jövő; éppen oly mértékben kell kérdéssé tennünk azt is, hogy kik voltunk; mert e két tényező határozza meg azt, hogy kik vagyunk ma.

Addig nem indulhatunk el a jövő felé, amíg nem tudunk számot vetni magunkkal. Ma azok vagyunk, amivé a tegnapi alkotott; a jelen élet a mult pillanatnyi létmozzanatain épül. Tehát jelenünk ismerete határozza meg a haladás irányát. Nekünk oly irányban lehet és szabad előremennünk, amilyen a meghatározottságunk. Létünk vonala töretlen a pataki főiskola fejlődésének vonalán, mi beleépültünk Főiskolánk történetébe, hordozzuk annak a szellemét, megjele-nítjük tradícióit: tehát főkötelességünk megismerni azokat az elődöket, akik a

---

mai életünk megalapozói, hogy építhessük a jövő pataki diáknak azt az épületet, amelyet a fejedelmi alapítók és a nagy adományozók az evangéliumi szabadság és a magyar kultúra várának fundáltak. Ilyen értelemben nincs multja az Alma Maternek, hanem örök jelene van: itt élnek közöttünk a nagy jószágos szellemek, kik azért építettek, hogy mi is alkotók lehessünk.

1. Mudrány András.

Egy gyöngyszeme a nagy adományozók sorának. Ha csak a nevét látjuk, elmegyünk mellette: egy ember volt a sok közül; született; meghalt. Mi mégsem mehetünk el egyszerűen emléke előtt, mert hozzávaló viszonyunkat meghatározza az a tény, hogy Mudrány András nekünk született, hogy közöttünk éljen! És ő közöttünk él nemes szívével, azzal a 100.000 koronás adományával, amely oly sok pataki diákot segített már s amelynek áldását mindnyájan élvezzük.

Szeghy és Vibornai Mudrány András 1818 december 16-án született Tarcalon. A család ősi fészke a zemplénnvármegyei Viborna község. Innét származott ide egyik ága Mudrány András szép alapjával, Mudrány Károllyal. Édesapja Mudrány János a bznzó református Bárczy családból nősült: elvette Bárczy István és Vattay Erzsébet leányát, Katalint. E házasság következtében az ág. evangélikus vallású Mudrány család rokonságba került a Fáy, Szepessy, Lónyai, Kácsándy, Bernáth, Boronkay stb. kiváló református családokkal, akiket már ekkor erős szálak fűztek a Főiskolához. Bárczy Kata, Mudrány András szépnéje, Kácsándy László felesége 1781 és 1784-ben 3000 rhenusi frt-ot ajándékozott a diákok táplálására, Bárczy László pedig anyjának nagybátyja 1813-ban 5.500 rhenusi forintot. Így alakult ki Mudrány András lelkében az a szeretet a Főiskola iránt, amely halhatatlanná tette nevét előttünk.

Mudrány András 1819-ben került először kapcsolatba a Főiskolával, amikor mint kis diákot Somossy János igazgató bejegyezte az anyakönyvbe. Itt is tanult 1834-ig, Ekkor Kézsmárkra megy tanulmányait befejezni. Pataki diákkorában jutott árvaságra, 1836 május 15-én elvesztette édesapját. Édesanyja hatása alá került teljesen, aki 1841-ben kiadta a három testvérnek az atyai örökséget, amely 44—45000 frt. értékű vagyonhoz juttatta őket. Így 23 éves korában elég nagy vagyon ura s korán megtanulta a munkás, takarékos életet. Az 1848—49-iki szabadságharc sem haladt el mellettük; Ferenc, a legidősebb testvér Kassánál halt hősi halált, János és András, akiket az anyai szeretet otthon tartott különböző módon támogatta a nemzeti hadsereget s a bujdosókat. 1850-ben nősült meg: Vattay Veronkát vette feleségül.

Az elnyomatás gyászos éveiben semmi sem tudta kioltani lelkéből a hazaszeretet tüzét, amelyet csak táplált a bujdosó pataki történelem tanár: Pálkövi Antal. Történelmi munkákat olvas, a multak emlékei kísérik mindenütt. Legszívesebben a természetben keres honfi bánatára enyhülést. Egyre inkább meggyőződik, hogy a protestantizmus sorsa a nemzeté, mert a protestantizmusban rejlik a nemzeti szabadság biztosítéka. Ennek az erőnek a növelését tartotta főkötelességének.

Munkás, hívő életébe 1881 február 3-án beköszöntött a gyász, szeretett felesége éppen három évvel az ezüst lakadalom után meghalt. Egyedül áll a világon. Levert, szomorú, de mégis imádkozik, hitét nem veszíti el. Rendezi va-

---

gyonát, melyet az 1892 okt. 20-án Sátoraljaujhelyben kelt végrendeletében Főiskolánkra s a szabolcsi egyházra hagyományozott. A Főiskola mintegy 100.000 korona, a szabolcsi egyház 50000 korona értékű birtokot kapott.

A végrendelet Főiskolánkat érintő 2 pontját jónak látszik az alapítványi könyv alapján ismertetni: „Zemplén vármegyében elhelyezett „Fragó szállás“ nevű rétemet, Szegi határában általam jelenleg bírt, valamint a folyamatban levő tagosítás folytán nyerendő összes területeket, a bodrogkeresztúri határban bírt összes ingatlan vagyonaimat s a Tokaj városban lévő curia jogomat, belsőségeimet és mindezekben létező és ezekhez tartozó épületeimet, továbbá a Szegi borházban levő összes bútorokat, szüretelő edényeket s az ottani pincében található borokat hagyományozom a sárospataki főiskolában létező és fennálló tápintézetnek.“

Ebből az alapítványból épült a Tápintézet új épülete, amely 1907 szept. 3 án kezdte el működését.

Mudrány András 1895 március 28-án 77 éves korában halt meg. A temetővé alakított szabolcsi földvárban felesége mellé helyezték örök nyugalomra. Vele egy szorgalmas, Isten és emberszerető, buzgó protestáns család utolsó férfi sarjadéka száll sirba. Alapítványának nagysága, de főképen nemes gondolkodása miatt szívünkbe zárjuk emlékét s hálát adunk Istennek, hogy adta nekünk buzdító, neménykeltő üzenetül a halhatatlan nagy jóltevőt: Mudrány Andrást.

Vályi József IV. th.

EGY RÉGI EMLÉK.

---

*A szobában csend és lanyha félhomály
Elszállt időknék búja lengi be.
Oly halk a világ! Az ember szíve fáj,
mikor a csendbe hang hasít bele.*

*Emlékszem, egyszer régen voltam itt.
Tav, őszi tájon alkony reszketett,
s tűzrózsaként dobálta színeit.*

*Lágy függönyök, letakart pamlagok,
egy festmény, váza, ócska zongora...
kristálypohár, rozoga asztalok...
(Néz újra rám ódon tárgyak sora.)*

*Komorán, búsan zúgtak kint a fák.
S a kandallón, gyerek szemem előtt,
táncoltak a kis rokokó babák.*

KIRÁLY ISTVÁN VII. o. t.

HUMOR.

A vizsga előtt drukkoló s. lelkesz így imádkozik: „Uram, ha Istent ismersz, segíts rajtam.

Legációban történt. Az ifjú gólya olyan helyre vitt pátenst, ahol még nem járt ünnepi követ. A ház ifjú asszonya megkerdi: „Mondja követ úr, szoktak ezért valamit adni?“ Nagy hirtelenséggel felel az obulusokat féltő követ: „A saját érdékemben figyelmeztetem, hogy szoktak.“

Reggeli után a Főiskola kapuja előtt „ejtőznek“ a tógátusok. Arra lovagol két huszár. „Nézzétek — mondja az egyik tiszteletes — micsoda marha nagy lába van annak a lónak.“ Mire a másik: „Tényleg, egészen a földig ér.“

Javítóvizsgán történt. A történelem tanára kérdezi a remegő diáktól: „Ki volt Mátyás király híres hadvezére?“ Felelet: „Dzsingisz Khán.“ (Kinizsi Pál helyett.)

Konviktusban. Egy fél asztaltársaság négy emberből áll. Az egyik ilyen közösségből egy ember elutazott A felügyelő mást akar odaültetni. Az ottmaradottak közül egy tiltakozik a beültetés ellen. Mondván: „Vas“ elutazott, de a szelleme itt van; mivel a szelleme nagyon gyöngé és sovány, szükség van az ő porciójára is!

Latinórán. A nyári pihenés alatt sokat felejt a diákember. Ennek ellensúlyozására a sum esse fui ragozását gyakorolhatta egyik osztály, még az év elején. A praet. imperfectum egy ábrándos ifjúnak jutott, kinek lelke (nevének hallatára) az ábrándok ködös honából csak részben érkezve vissza, így kezdte meg a ragozást: Erikám, Erikás, Erikát . . . (jó, hogy rá nem tért az „amo“ ragozására.)

---

35 évi szolgálat.

Szilágyi Benő nyugalomba vonult. Az egyik görög-órának a végén monddta el ezt a kis beszédet Szatmáry Lajos VIII. o. t. Az ő kívánsága a mi kívánságunk is: Kívánunk Tanár urnak Istentől megáldott hosszú életet.

Tanár Úr kérem, az óra végét jelző csengő ugyanúgy szól, mint máskor és mégis az a tiz fiú, aki most itt áll tanár Úr előtt, úgy érzi, hogy a csengőnek a szokott hangjára másként rezonál a lélek, ennek a csengőszónak most nem csak az a jelentése mint máskor, hogy: Tanárok, fiúk gyertek ki, pihenjete meg egy pár percre. Ilyenkor év végén azt mondja, vége a tanévnek, menjete haza, pihenjete, nyaraljatek. Most még mást is mond ez a csengő. Azt mondja: Szilágyi Tanár Úr vége az órának, vége a tanévnek, vége a tanári pályának. Régen tanít, elfáradt! Köszönjük, hogy hallgatott csengőszavunkra, rögtön osztályba ment, ha becsengettünk, kijött, ha kicsöngettünk. Ilyen, vagy ehhez hasonló köszönetet mond a csengő és mi is szeretnénk köszönetet mondani. Szeretnénk köszönetet mondani, de érezzük, hogy még korai lenne a köszönet. Még nem látjuk, nem láthatjuk tisztán, mennyi mindent kaptunk Tanár Úrtól. Most csak a tudást érezzük, ami, — bár Tanár Úr egyenlő mértékkel mért nekünk, — szellemképességeinktől függően kisebb, vagy nagyobb, de biztosak vagyunk benne, hogy életünk fordulópontjain, mikor már az aoristoszokat régen elfelejtettük, eszünkbe fog jutni Tanár Úrnak, a nevelőnek ez intő szava, és, ha sikerül elérnünk valamit, azt Tanár Úrnak fogjuk gondolatban megköszönni.

Köszönjük, hogy Tanár Úr mindég többet adott nekünk, mint amennyi kötelessége volna. Köszönjük, hogy a görögtanulás nemcsak egy holt nyelv szavainak és nyelvtanának a tanulását jelentette, hanem megismerkedést kulturánk alapjával a görög kultúrával, megismerkedést az élő és ható művészettel. Kö-

---

szönjük, hogy a művek tartalmán keresztül örökérvényű erkölcsi tanításokat kapunk, köszönjük, hogy a nyelvtanon keresztül megtanított logikusan gondolkodni és rendszerezni.

Végezetül köszönjük azt, ami mindennél többet ért, hogy Tanár Úr a lelkét adta nekünk, életét állította az ifjúság szolgálatába.

Köszönjük mindezt és kívánunk Tanár Úrnak Istentől megáldott hosszú életet !

A pataki diák külföldön.

---

1. Lengyelország.

100 és néhány éve annak, hogy az orosz tulerő leverte s kegyetlenül elfolytotta a lengyel nemzet szabadságharcát, s aki csak részt vett ebben a jog- s szabadságért folytatott küzdelemben annak nem volt maradása még a megcsonkított, gúzsba kötött Lengyelországban sem. 1831 nyarán feltűnik a Kárpátokban egy kis, lerongyolódott ifjú nemesekből álló csapat. Még egy tekintet s aztán eltűnik szemük elől, szülőföldjük, hazájuk. mindenük . . . Már a magyar földet róják elnyűtt csizmájukkal, s belevesznek a végtelen magyar rónaságba . . .

Nagyanyámtól oly sokszor hallottam már dédapám történetét, lelkének magyarrá változását. A történetet lezáró mondatra — de szegény dédapád hő vágya sohasem teljesült, nemláthatta meg a felszabadult Lengyelországot, — örökké emlékezni fogok. Azzal a tudattal kellett meghalnia, hogy még mindig az orosz iga alatt nyög hazája s özvegy édesanyját kiforgatták minden vagyonából. Ennek hatása alatt született meg lelkemben a vágy, hogy megláthassam immár felszabadult, nagy Lengyelországot.

1935. Krakkótól 30 km-re édesapám testvérjénél vagyok, akit, 1919-ben, orosz fogságból megszabadulva a szabad Lengyelország szolgálatába fogadott. És én a Csonkahaza fia a szabadság levegőjét szivom. Mi tette szabaddá őket? — elgongolkozom. Feleletet ad a nép maga erkölcsével, vallásosságában gyökerező hazaszeretetével és a magyar néppel rokonvonású földszeretetével. A falucska, Kalwarji Zebrzydowskiej, melynek — mint a neve is mutatja — főnevezetessége egy káivária, amely a falu közepén emelkedő dombra vezet fel. A dombon áll a templom, amit az egész vidék ural, aranyozott kupolája szép időben egészen Krakkóig ellátszik. Évente 250—300 ezer ember zarándokol el ebbe a templomba, sajgó lelkének gyógyulást keresni a főoltár Mária képéhez amelynek a nép csodátévő erőt tulajdonít. A falu maga nagyon szegényes. A zszindellyel fedett házak az utca hosszában szorosán egymáshoz épültek, az utca felé a magyar tornáchoz hasonló, az egész járda fölé boruló eresszel. Ennek oka a gyakori esőzés, itt még napsütéses időben is esőtől terhes fellegek borítják az ég nagy részét. A nép szegény, az 5 holdas gazda már nagy úr. Faekével szántanak, cséplőgépet nem ismerik, cséphadaróval csépelnek. A faluban nincs malom, primitív őrlőkben készítik a lisztet, mindig csak annyit, amennyit éppen megsűtnek.

Krakkó igazi keleti európai város, a modern város-rész szélén a hatalmas bérpaloták tövében falusi házak húzódnak meg. Csodálatos templomai helyre állítva, eredeti alakjukban hirdetik a lengyel nép mérhetetlen vallásosságát. A vár otlitémkor — sajnos — zárva volt a látogatók előtt, a bezárt kapuk a nagy államférfiú, Pilsudski marsal emlékéét gyászolták. A vár kertjéből gyönyörűen látszik az az aranykupola amely alatt a nagy magyar fejedelem és lengyel király Báthory István aranyozott, bibor trónszéke áll még ma is. Kultúr intézményei fejlettek, operája világhírű

A városon és az egész országon egyaránt meglátszik még a hosszú elnyomatás sok-sok szenvedése, de jövője biztos, mert ifjúsága erősakarátú, meg nem alkuvó, nagy nehézségek árán tanul, dolgozik a független Lengyelországért.

Truskovszky Béla VIII. gimn. t.

2. Olaszország.

Mindössze három kis apró mozaik-kockát szeretnék idevetni Önök elé, melyeket idei olaszországi utam során szedtem fel. Három apró, színes kocka, amelyeket minden válogatás nélkül ragadtam ki abból a sokszínű ezer és ezer darabból összetevő nagy mozaikból, amit Itáliának neveznek. Kiválogatásukhoz, megtalálásukhoz nem kellett sem kutatóképesség, sem látnoki tehetség. Csak ott kellett lenni, hogy megtalálhassam őket. Mindössze jelen kellett lenni. Jelen lenni . . . De azt bizony már csak a naptárból kellett megállapítanom, hogy tényleg a XX. században „vagyok e jelen“.

Az első : San Martino Di Castrozzát és Primierot egy középmezasságú hegyecske választja el, melynek megjárása a turisták számára kifüggesztett tábla szerint 3 órába telik. Békés, nyugalmat szerető ember vagyok és csak hosszas unszolásra voltam hajlandó eme turának nekivágni. Végre azonban elszántam magam és nekiindultunk. Nem tudom, hogy, ahogy így most visszatekintek, minek tudjam be. az istenek baljóslatának, vagy enmagam ügyetlenségének, de már a cipőm befűzésénél is bajom volt, ugyanis legalább háromszor elszakadt a cipőm fűzője. Szó, ami szó, a 3 óra első órájának a végén, akárcsak a mesében, egy hárnas úthoz értünk és mivel, mint már említettem, békés ember vagyok, a közezső utat választottam, míg társaim a többi utakon igyekeztek a cél felé. Bocsássanak meg, hogy bátorkodom feltenni egy kérdést, ugyebár hallottak arról, hogy a Balatonon milyen gyorsan keletkezik vihar? Hát kérném, mondják meg a Balatonnak, hogy keljen fel korábban, ha vihart akar csinálni, még pedig gyorsan; mert mondhatom alig mehettem vagy négyszáz lépést, felettem az ég hirtelen összeráncolta a homlokát, rossz megjelenésű villámok kezdtek csapkodni köröttem és az a kis patak, amely csendes utitársam volt, a harsogva ömlő eső következtében, lassankint kezdett leszorítani az amugy is elég keskeny útról. Az egész ég félkörben égett a röpködő menykövektől és mintha az egész világ tűzoltósága ki akart volna vonulni eme remek gyakorlatra, úgy ömlött a víz. A szememet alig bírtam nyitvatartani és kétségbeesésemben átgázoltam a jéghideg patakon, mely most már majdnem térdemig ért. És ime mikor már éppen azon gondolkoztam, hogy mik legyenek utolsó szavaim és miután rájöttem, hogy azt ugyse hallaná senki, pár lépésre magam előtt házat véltem felfedezni. Ne tessék

---

azt gondolni, hogy csoda történt, egy egyszerű kis „malga“ egy kis havasi pásztor-kunyvó állott biztatóan előttem. Nyavalyás, kiöntött ürge módjára dőltem be a házba, ahol hatalmas tűz körül pár ember didergett. A szoba tele volt sűrű füsttel és már-már arra gondoltam, hogy inkább kint maradok, amikor intőjelül újra felharsant a vihar ujult erővel. Igazi Siegfried tanya volt, még a fujtató is ott állott balról, de nem értem rá sokáig merengeni, mert az egyik öreg elém-sietett és amennyire keze mozgásából és némi olasz tudományom segítségével megértettem, szívélyesen meginvitált. Már ott is ültem a tűz mellett szótárral a kezemben — alsónadrágban. Sajttal kínálgattak, azután csak ültünk... Az öreg nyolcvan éves lehetett, a felesége is körülbelül annyi, a lányok halvan körül járhattak. Volt is Magyarországon nagyon régen, mondta, de egy szót, melyet még ott megtanult, nem felejtett el — buza! Melegen bugyborékkolt elő a szájából ez az egyetlen picike szó, mely mégis azt jelentette, hogy többet tud Magyarországról, mint mondjuk Afganisztánról. Közben a vihar odakint elült, ruháim is úgy, ahogy kiszáradtak és nemsokára utrakészen álltam. Bucusu előtti csend volt, csak egy öreg óra ketyegett a falon — önkéntelenül rápillantottam, két órát mutatott. Az nem lehet, riadtam fel, hiszen akkor már három órája ülök itt. Gyorsan előkapartam karórám táskámból, ahová az eső elől elrejtettem. Valójában az órájuk 3/4 órát sietett. Rögtön szóvátettem, az öreg orra alá nyomva karórám. Az öreg egy pillanatig órára meredt, azután felordított: Come piccolo orologio, ami körülbelül annyit jelent: milyen picike óra!...

Először nem értettem, de mikor már az egész familia csodálkozva körül-fogott, derengeni kezdett bennem a tény, ezek még nem láttak karórát! Azt hiszem köszönés nélkül mentem ki megilletődésemben. Kissé kitisztult az idő, már lehetett látni San Martinot, a tipikus előkelő hotelvárost és itt, egy órányira a lüktető élettől, élnek emberek, akik még sohasem láttak karórát. Lehet, hogy ők a boldogok?!

Ha meghallgatják a következő történetet, azt hiszem sokban jellemző képet fognak kapni Mussolini országáról, arról az országról, ahol az évezredes civilizáció megfér, sőt együttjár az évezredes babonával.

Autobuszon utaztam a Dolomitok felől meglehetősen rossz időben, úgyhogy a gyönyörűnek mondott kilátás teljesen élvezhetetlen volt. Feltre volt utunk egyetlen nagyobb megállója, ahol végre leszállhattam, meggémberedett tagjaimat kissé kinyújtóztatni.

Az első pillanatban szemembe ötlött egy furcsa figura, aki a várakozó házikó ajtajában álldogált: Mint már említettem, az idő nem volt valami kitünő, az illető signor azonban ennek ellenére trópusi sisakban, napszemüveggel, hosszú khaki nadrágban, mely a bakancsán össze volt szorítva, katona kabátban, melynek színét a reátüzdelt jelvények és kitüntetések tönkelegétől nem lehetett megállapítani, — volt öltözve. Az egész ember tetőtől-talpig szájalmasan rongyos és viharvert volt.

De ni (!) — emberem már nincs is egyedül! Sőt egész embergyűrű veszi körül nagy lármával, melyből egyetlenegy szót sem értettem. Odafurakodtam és — uram segéj, éppen abban a pillanatban köpte le a tropusi sisakos az egyik jólmegtermett olasz utast. Tyű, gondoltam, most ezt csúnyán ki fogják készíteni, — azonban legnagyobb meglepetésemre a leköpött belenyult tárcájába és egy

---

két lírást adott emberemnek. Mikor ez vagy már huszadszor ismétlődött meg különböző rendű és rangú egyénnel, nem álltam szó nélkül és megérdeklődtem a vezetőtől eme tömegőrület okát. Signor — felelte a vezető mély meggyőződéssel — ez az ember Abessziniában harcolt és az a köpés szerencsét hoz.

Ime, ott álltam szemtől-szemben korunk hőisével, akinek még a köpése is aranyat ért.

A harmadik történetem nem tipikusan olasz, de el kell mondanom, mert ez volt talán utam legszomorúbb epizódja.

A Passo Rolle felett terül el a Collbricontó, ahová két idősebb magyar ismerőssémmel mentem fel, autón. Kirándulásunkat megelőző napon kezdődött meg a nagy nyári olasz hegyi hadgyakorlat, mely arra felé folyt. Ennek következményeként, napjában csak egyszer nyitották meg a Collbricon tóhoz vezető utat, az esetleges szerencsétlenségek elkerülése végett. Tudvalevő, hogy a tó háta mögött álltak a világháborúban az osztrák magyar hadállások. Már az uton felfelé is több égnek meredő rom emelkedett, amelyről a Beadekkerünk feljegyezte, hogy ezek is az osztrák-magyar hadseregek ágyuinak nyomai. Maga a Collbricon tó nem nyújt nagyobb fajta látványosságot, azonban a hadállások és a sok helyen épen maradt drótakadályok szomorúan érdekessé teszik a kirándulást.

Az egyik magyar úr, aki velünk jött, lassan leült egy kőre, szemben vele egy behorpadozott sir, fölötte a kétségtelenül magyar névvel: Juhász Mihály. Az úr beszélni kezdett, a történet a szokott volt. Itt szolgáltak együtt, legjobb barátja volt és most ime újra találkoznak. — Keservesen el kezdett sirni. — A tulsó hegyen egyhangúan dörögtek az olasz ágyuk. — Én is sirtam...

ifj. Horváth István VI. o. t.

3. Franciaország.

A párisi világkiállítás „Művészet és Technika a modern életben,” a békének és az egyetértésnek jelében áll. A kiállítás túlszárnyal mindent, amit emberi kéz és ész valaha ilyen téren alkotott.

A tudomány csodái és a technika legkiválóbb alkotásai kerülnek szemünk elé. Minden ország legnagyobb művészei, festők, szobrászok, mérnökök és iparosok tudásukat mutatták be.

A kiállítások történelmében páratlanul áll, hogy 42 nemzet összegyűl az alkotás és a gondolat dicsőítésére. Az 1937. évi világkiállítás a jelen világ civilizációjának, kultúrájának összefoglalása. A gondolat és a tudomány minden haladása képviselve van.

Páris közepében 250 holdas területen, 30 000 munkással és 1 milliárd frank költséggel épült a hatalmas mű.

A kiállítás tulajdonképpen két részre oszlik: A francia rész és a külföldi rész.

A francia rész több alcsoportból áll: az első a francia ipar, technika, föld és művészet, stb. A második a francia nép: ez mutatja a népi szokásokat, architekturát, ételeket, stb. A harmadik francia gyarmatok. Ez a rész éppen úgy élénk varázsol egy algíriai várost, mint egy madagaskari falut lakkosságával.

A külföldi pavillonok között a magyarról kell beszámolnom. Hiba, hogy az egész pavillon történelmi alapon épült. Egy magyar nagyon tudja értékelni

---

az érdekes falifestményeket, de egy külföldinek, aki a magyar történelmet nem ismeri, unalmas. El kell ismerni, hogy a magyar pavillon bátran megállja a helyét a többi népeké közt. A többi külföldi pavillon között legszembeütőbbek az angol, olasz, német, orosz és belga pavillonok. De a legkisebb nemzetek is kiváló mutattak fel.

A kiállítás érdekességei közé tartóznak az új Trocadero, a Modern művészetek Muzeuma, a Béke emlékműve is.

Éjjel az egész kiállítás a fény, a víz és hangnak egy csodálatos, földöntúli harmóniája. Olyat nyújt ez a kiállítás, amit a népek a sok gond és aggodalom között már régóta nem ismernek és már régen fájlnak, az ember nagy örömét: a testvériség örömét!

Gráner György VI. o. t.

4. Ausztria.

Gyorsvonat indul Budapestről Graz felé reggel 8:20-kor...

Kevésbé érdekli a vasúti menetrend a kedves olvasót. Elárulom, hogy engem sem foglalkoztat állandóan a vonatok indulásának kérdése. Különösen nem a gyorsvonatoké. A gyorsvonatra kicsikoromban mindig mogorván néztem, úgy gondoltam, hogy a gyors csak ott áll meg, ahol a mozdonyvezetőnek jóismerőse az állomásfőnök.

Most mégis gyorsal akarok utazni? Az ellenszenvem csak addig tartott, amíg én nem utazhattam vele. De nem erről akarok én most írni. A vonatot csak éppen azért említettem, mert az én vonatomból indult a keleti pályaudvarról 8:20-kor. A gyors nemcsak midig másé. Szabad nekem is utaznom rajta. Szabad, különösen, hogy szabadjeggyel utazhattam rajta. Alig akartam elhinni, hogy ez az én vonatomból. Igen, az enyém. Azon a reggelen úgy éreztem, hogy minden az enyém. Mikor először utazik egyedül az ember külföldre, hamar támad az a gondolata, hogy minden az övé. És először komolyan gondoltam arra, hogy ez a vonat az enyém. Nemcsak a jegy, nemcsak a hely, melyet az ablak mellett elfoglaltam, hanem az egész vonat. Később alkudni kezdtem önmagammal. Talán az egész vonat mégsem az enyém, de kétségkívül csak azért indult el, mert én is utazni akartam. Ebből azután nem engedtem. Miattam készítették a villanymozdonyt, a kényelmes kocsikat. Minden az enyém és minden miattam lett!

Szentgotthárdnál leszálltam a gyorsról. Csak a határig és vissza volt érvényes a szabadjegyem. Innen személyvonattal mentem tovább. De már ez sem az enyém, nem a mienk, hanem az osztrákoké volt. A határon túl vettem észre, hogy most már semmi sem az enyém. A nyelvem is másé. Még aznap este Grazban tolmácsoltam több kevesebb érthetőséggel a magyar üdvözlőket német nyelven.

Az első este éjfélig beszélgettünk a Schülerheimben szobatársaimmal — magyarul. Az „Ungarnzimmer“ ben négyen voltunk magyarok. Később csak ketten maradtunk. Éjfélkor megállapodtunk abban, hogy első és utolsó alkalom volt ez, hogy magyarul beszélünk. Ezt az éjféλι szerződést igyekeztünk is megtartani.

A városban mindig külön utakon jártunk. Kevés szebb város van Magyarországon természeti adottságait tekintve. A város közepén kúpalakú hegy a Schlossberg. Tetején az igénytelen vár és az Urturm. Utóbbi közel 500 éves. A torony

---

négy oldalán óra, melynek két és fél méteres mutatói a város szélére is jól láthatóan mutatják az időt. Fekvése Sopronhoz hasonlít. Köröskörül hegylánc veszi körül a várost. Úgy épült a Mura két partján, mint Budapest a Duna két oldalán. A vár, a szökőkút egy-két templomtorony ott is ki van világítva. Sárospatakhoz is hasonlít: Graz is diákváros. A szegedi szabadtéri színpadnál sokkal szerencsésebb megoldású Freilichtbühne je ebben az évben készült el. Van néhány specialitása is. Egy ódon ház tornyából minden délben hangjátékkal jelzi az óra az időt. Graz templom város. Sok intézménye van a különböző szerzetesrendeknek. A két evangélikus és a methodista templom szerényen huzódik meg a város ellentétes részein. A stadtparki mókuskák még zsebünkbe is bemásznak a mogyoró vagy dióbélért: Hansit senki se bántja. A Schlossbergen kinyújtott kezünkről hamar elkapkodják a magvakat az ég madarai, olyan szelidek. Graz lakóit tekintve a nyugdíjasok városa. Utoljára még csak egyet a városról. A régi mondás kijavítva így érvényes ide: „Grazot látni és — megszeretni.“

A környék falvaiba gyakran kirándultunk. Megismertem így az osztrák falvak egy kis töredékének életét is. Más föld, más nép, más lélek. A földből, a népből, a lélekből azóta még inkább értékelem, ami az enyém, a miénk...

Akiket az Isten nagyon szeret, kiküldi a nagyvilágba. Akiket még jobban szeret, visszavezeti szülőföldjükre, hogy annál inkább megbecsülhessék azt, ami még megmaradt nekik. Kifelé utazva csak a vonatot gondoltam magaménak, visszafelé a határt ezzel a gondolattal léptem át: ez a föld már az enyém, ez az ország már az én hazám. Ennek a néhány sornak, de a rovat minden cikkének mindnyájunk számára egy legyen a tanulsága:

*„Messze jártam, másutt is volt jó dolgom,
Hej, de szívem csak azt mondja: jobb otthon!”*

Z. Elek Béla th.

5. Németországban.

A nyáron szüleim jóvoltából csereakcióval kinn voltam Németországban. Július 8-án d. u. 6 óra-felé indultunk el a miskolci pályaudvarról egy különvonattal. Mikor elindult a vonat, mind az ablakhoz futottunk és zsepkendőinket lengetve búcsúztunk el szüleinktől, hozzánk tartozóinktól, míg el nem tűntek szemünk elől. Elég gyorsan mentünk. Hajnalodott, mire a német határhoz értünk. Itt német mozdonyt kapcsoltak a vonatunk elé, most már valamivel gyorsabban mentünk, mint azelőtt. A kocsifolyosóján volt egy térkép, ezen nézegettük, hogy most hol járunk, mennyire van még Drezda. 12 óra-felé, végre az utolsó állomáson is átrogtunk és kb. másfél órással késéssel befutottunk a drezdai főpályaudvarra.

Itt bementünk egy tágas folyosóra, letettük csomagjainkat s vártuk, hogy egy német néni, vagy bácsi odajöjjön hozzánk és elvigyen magával. Ugyanis úgy volt, hogy a német nénik és bácsik azt a magyar gyermeket vitték el, amelyik megtetszett nekik.

Engem egy kis alacsony néni választott ki. Vitt, a villamosmegállóhoz, itt felszálltunk egy villamosra és pár percnyi utazás után otthon voltunk. A néni

---

szüleihez mentünk, ahol megmutatták, hogy melyik lesz az én szobám. Ide lepakoltam, azután megebédeltem. Aznap délután nem nagyon mentem sehová, hanem inkább aludtam. Másnap reggel elég későn ébredtem fel, nem is magamtól, hanem egy kis fiú költött fel, aki látogatóba jött, egy hétre. Míg haza nem vittek, mindég vele igyekeztem megérteni magamat, ami pár nap mulva egész jól ment. De az egy hét eltelt s én egyedül maradtam.

Az egyik napon összejövetelünk volt, amelyen kaptunk egy programot a még hátralévő öt hétre. Most már nem volt olyan unalmas az idő. Hetenként legalább kétszer mentünk kirándulni, vagy a város nevezetességeit megnézni. Drezdában megnéztük többek között az új városházát, a gyönyörű királyi-kasztélyt, a városi képgyűjteményt. A dóm 90 m. magas tornyában és a dóm alatt lévő katakombákban is voltunk, ez utóbbi tele van régi holttestekkel, melyekből már csak a csontok vannak meg, azok is be vannak töbnyire falazva, csak egy kis üveg ablakon lehet belátni.

Drezda mellé is tettünk kirándulásokat. Így, Lipcsében is voltunk autóbusszal, útközben megnéztünk egy nagy viaduktot, ez 304 méter hosszú és 74 méter magas. Lipcsében megnéztük a „Népek-csatájának emlékművé-“t, amely 91 méter magas és kb. 6 millió márkába került az építése. A magyar gyermekek egy része Lipcsében a rádióba is énekelt, ezt közvetítette is a német rádió.

Nagyobb kirándulásunk volt még Berlinbe, amely három napig tartott. Itt megnéztük a város némely nevezetességét: a dómot, a városházát, az óriási repülőteret stb. A harmadik napon pedig mintegy befejezésül: az olympiai stadiont és Berlin 700 éves fennállásának emlékére rendezett kiállítást.

Hogy azokon a napokon, — mikor nem mentünk kirándulni, mit csináltam, azt majdnem elfelejtettem megírni. Reggeli után egy darabig olvastam, vagy egy német fiúval mentem le játszani, sétálni. Így telt el a délelőtt. Délután a néniel elmentünk szétnézni Drezdában, vagy pedig villamossal utaztunk ki Drezda mellé, hol ide, hol oda. Mikor a néni szüleinek is volt idejük, akkor rendszerint egy tizenkét km-nyire lévő erdőbe mentünk gombát keresni és a jó levegőt szívni. Egy esős napon két muzeumot is megnéztünk. Vasárnaponkint az uszodába mentünk. Egyik vasárnap délután a bácsival elmentünk a szüleihez, akik Drezdától elég messze laktak, úgyhogy majdnem félóráig mentünk villamossal.

A bácsi különben katona-soffőr volt, aki kitűnően tudott autót vezetni. Ő néki csak a vasárnapja volt szabad, mert hétköznap egész nap a kaszárnyában volt. Vasárnap azonban mindig velem jött.

Az utolsóelőtti nap estéjén nagy búcsúest volt, a nagyobbak sokat táncoltak, mi, kisebbek is sokáig ott maradtunk. Másnap délután hat órakor indultunk haza ugyanonnan, ahova megérkeztünk, a főpályaudvarról. A néni, mikor már be kellett szállni, elkezdett zokogni és nekem meg kellett ígérem, hogy jövőre is visszamegyek. Ha lehet, csakugyan kimegyek, de még nem tudom biztosan.

Hazautazás közben láttuk a Magas-Tátrát és a gyönyörű Vág-, majd a Hernád-völgyét. Dél felé érkezünk Miskolcra s innen édesanyámmal, aki elébem jött, nemsokára hazautaztunk Edelénybe, ahol mégis csak jobban éreztem magamat, mint 4—500 km-re Magyarországtól. Ilyenformán telt el az a hat hét, amelynek emlékekét sokáig meg fogom őrizni.

Gyűlvészi Barnabás III. o. t.

Komáromi János

Lapunk zártakor tudtuk meg a mélyen lesújtó hírt, hogy a volt pataki diák, a magyar irodalom kiváló képviselője, aki nagy szeretettel irt Ifj. Közlönyünkbe is — meghalt. Az elhunyt neves író, sok kedves szál fűzte főiskolánkhoz. Több írása pataki vonatkozású. A jövő számban méltóképen fogunk megemlékezni az ő alakjáról. — Pihenése legyen áldott és békés.

— **Kedves Olvasóink!** Az LIII. évfolyam kezdetén állunk. Nemes szándékok hevítenek. Új köntösben viszi most Közlönyünk Olvasóinkhoz az ifjú, teremtő, pataki diák-lelkek áldott gyümölcseit. Szeretettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetésükkel pártolják az ifjakat. Ez által is adják meg a lehetőséget, hogy teremjen a pataki diáklélek. — Vidéki olvasóink a mellékelt csekk-lapon szíveskedjenek elküldeni az előfizetési díjat. A lap elfogadása, a lap megrendelését jelenti. — Az előfizetéseket szeretettel nyugtázzuk: Nagy Lajos ref. lelkész 3 P (Gr), Sárközy Lajos 4 P (K) és dr. Erőss József ny. körorvos (I) 10 pengő.

Kiadóhivatal.

— **Farkas István** püspök úr e hónapban töltötte be 25 éves lelkészi szolgálatát. Szerető pásztorunkat jubileuma alkalmából melegen ünnepelték.

— **Magas kormányzóink:** Farkas István püspök, Farkas Géza egyh. ker. főgondnok, dr. Enyedy Andor egyh. ker. főjegyző és Janka Károly főiskolai gondnok a vizsgák alkalmával főiskolánkban tartózkodtak.

— **Dr. Újszászy Kálmán** teol. tanár ez év július 31-én megházasodott. Feleségül vette Deák Geyza volt pataki tanár leányát, Ilonát.

— **Dr. Nagy Barna** főiskolánk volt jeles növendéke teológiánk új helyettes tanára. Tárnya: szisztematika teológia. Az első órát, apologetikát III—IV. évf.-nak tartott.

Dr. Zsiros József egy. teol. tanár a 763 sz. Sztáray Mihály cserkészcsapattal a vakáció alatt Erdőbénye-fürdő mellett táborozott. Munkáját mekönnyítették: Szilágyi István IV. Vályi József III. Bazsó Béla I. és Csöry István I. é. teológusok.

— **Dr. Mátyás Ernő** teol.- és közigazgató a nyáron megnézte a párisi világgkiállítást.

— **Szabó Ernő** főiskolai ének és zene-tanár tanulmányúton Németországban járt. — Aug. 29-én pedig az O. R. L. E. által Székesfehérváron, a Kálvineumok javára rendezett ünnepélyen nagy sikerrel hegedült.

— **Harsányi István dr.** gimn. tanár feleségül vette Rick Lenke okl. középiskolai tanárnőt. Az esküvő aug. 3-án volt.

— **Szabó Gyula** az Angol-internátus igazgatója a vakációban Angolországban járt, ahol a kollégiumi életet tanulmányozta.

— **Hallgató Sándor** gimn. tanár megnézte a párisi világgkiállítást.

— **Benkő Béla** gimn. tanár félévi szabadságot kapott, Bán Elek helyettesíti.

— **Harsányi László** lelkész-tanár feleségül vette dr. Marton János teol. tanár leányát Juditot.

— **Marton János dr.** leánya, Edit férjhez ment. Feleségül vette dr. dercheni Dercsényi István földbirtokos.

— **Orbán István** gimn. tanár az évnyitó ünnepélyen tartotta meg székfoglaló értekezését,

— **W. Busch** angol tanár állásáról lemondott. A júl. 14-én ülésező igazgatótanács helyére S. G. Maquire-t választotta meg.

— **Szabó Zoltán dr.** teol. tanár szept. 28-án az Egyetemes Konvent missziói bizottságában előadást tartott.

— **Új tanárok** a gimnáziumban : Héthy Lajos lelkész-tanár, az iskola volt diákja ; Böszörményi László ; Szőke Balázs földrajz és Jakabfy László.

— **Nagy Sándor Béla** bodrogkeresztúri lelképásztor, Közlönyünk volt szerkesztője a Debreceni Tisza István Tudomány-Egyetem Hittudományi karán gyakorlati teológiából doktorátust szerzett.

— **Kazinczy Gábor** a P. D. O. Sz. elnöke, ny. kuriai bíró két festményt a Főiskola nagykönyvtárának ajándékozott. Az egyik Kazinczy Pétert, a másik Kazinczy Andrást ábrázolja.

— **Képes Géza** gimn. tanár és **Horváth Béla** költők megalapították a permanentizmus költői irányt.

— **Külföldi előadók** : Szept. 16-án Seferejn utrechti professzor „A theol. alaponaljai“ c. tartott előadást. Szept. 18-án pedig Gooch Henrich Maricn az ev. világszövetség londoni főtitkára az általa képviselt mozgalomról beszélt.

— **A Főiskola tanári karát** szept. 25-én vendégül látta a debreceni ref. gimnázium.

— **Ifjúsági Közlönyünk** formájára, tartalmára, szerkesztésére vonatkozó bírálatot, tanácsot, utbaigazítást szeretettel kérünk és várunk.

— **Az új évet** szept. 10-én nyitotta meg dr. Mátyás Ernő közigazgató. Az ünnepély előtt dr. szabó Zoltán imádkozott

— **Tanítóképzőben az évmegnyitó** szept. 3-án volt. A megnyitó beszédet dr. Egey Antal igazgató mondta.

— **Levente-oktatói tanfolyam** a teológusok részére szeptember 6-án kezdődött és három hétig tartott. Vezette : Fáber Rezső tüzérszázados, Tarr László levente főoktató és Tóth István oktató.

— **Az evezés** a Bodrogon a kora őszi jó időben még folyik.

— **Internátusban lakik** : angolban : 80 tanuló és 12 a manzarában, A Zsindely-féle házban és a teol. internátusban 105 diák. Az angol-internátus ez évben férőhely hiánya miatt 20 kérvényt utasított el.

— **Kopácsi István** emléktáblája szept. 10-én lepleztetett le. Beszédet dr. Mariton János teol. professzor mondott

— **Exmisszió**. Az új s. lelkészek ünnepélyes kibocsátása szept. 15-én volt a templomban. Imádkozott dr. Enyedy Andor e. ker. főjegyző, prédikált Kalydi Miklós senior, az új s. lelkészeket átadta dr. Mátyás Ernő. Kibocsátó beszédet mondott Farkas István püspök. A beszéd megjelent a Sárospataki Ref. Lapokban.

— **Lorántfi Zsuzsanna és Comenius** ábrázoló reliefet június 18-án, az évzáró ünnepély alkalmával lepleztük le. Beszédet Gulyás József dr. c. igazgató mondott. A domborműt, valamint Kopácsi István emléktábláját Dózsa Farkas András készítette.

— **Beiratkozott** a gimn.-ba 506 rendes tanuló.

— **A tanítóképzőbe felvett** növendékek száma 161.

— **A teológiára** felvettek 10 rendes és 3 rendkívüli hallgatót.

— **Legpontosabb** előfizetők : dr. Erős József orvos Iharosberény.

— **Tehetségvizsga** a gimnáziumban. Kötünt Bartha Sándor I. és Csiszár Miklós I. 100 P, illetve 30 P pénzjutalmat kaptak.

— **Ablonczy László IV. és Czegle Imre IV. hh.** résztvettek a M. E. K. D. Sz. nemzetközi konferenciáján szeptember 6—12-ig.

— **Felügyelő** teológusok az angol internátusban Bogdányi László és Bónis Béla.

— **Kisinternátusban** : Kovács István IV. Baksy Rezső III. Bazsó Béla II. és Fazekas Gábor II. é. hh.

— **A főiskolai kórház** a gimn. udvarából Kazinczy-u 25 sz. alá költözött. Ugyanott külön járványkórház építése folyik.

— **Mercz Dániel** III. hh. nevét Merényi-re magyarosította.

— **Rehó Gyula** III. hh. nevét Réti re változtatta.

— **A fedőlap** fametszetét dr. Bordás Ferenc grafikus művész véste.

— **Nyugalomba vonult Kovács Dezső** tanítóképző-intézeti igazga, aki 14 éven át volt kitarató vezetője iskoláknak. A pedagógiában jártas s kiváló tehetségű vezető ment el tőlünk, akinek minden szavára hálaival fogunk visszaemlékezni. Legyen nyugalomban eltöltött élete derült s élvezze munkájának gyümölcsseit.

— **Az új igazgató urat** szeretettel köszöntjük, mert tudjuk, hogy *dr. Egey Antal* személyében olyan vezetőt kapott iskolánk, aki nagy tudásával bölcstutatója lesz a felnövő tanítónövendéknek. Legyen Isten áldása minden lépésén, hogy hosszú időn át találjon benne iskolánk kiváló vezérré és fáradhatatlan munkásra.

— **A levante oktatói** tanfolyamunkat megszemlélte Benda Tibor alezreces, vmi testnevelési felügyelő. A szemle után a legteljesebb megelégedését nyilvánította. Levante oktatói oklevelet nyertek: Ablonczy László, Dusica Ferenc, Kovács Ferenc, Kóris Lajos, Nagy Géza, Péter József, Ráduly Sándor, Szalay György IV. é. teológusok.

— **A gimn. tanulók** szept. 20-én egész napos kiránduláson voltak.

— **Az angol-internátus** önképzőköre megalakult. Az ifj. elnök Huszthy Géza VII. o.

— **A tanítóképző-intézet** 231. sz. „II. Rákóczi Ferenc” cserkészcsapata a nyáron mozgótábort rendezett Harsányi László parancsnok vezetésével.

— **A tanítóképző intézet** „Comenius” önképzőköre Pándy Árpád tanár vezetésével szeptember 4-én tartotta alakuló gyűlését. Az új tisztikar: ifjúsági elnök Várady Lajos V. é. főtitkár: Mornár István V. é. titkár: Márton Ferenc IV. é. főjegyző: Barla Árpád V. é. aljegyzők: Balázs Ernő IV. é. és Turi Sándor IV. é. pénztáros: Radványi László V. é. főellenőr: Csizsár Géza V. é. főkönyvtáros: v. Kárpáti Zoltán V. é. olvasó felügyelő: Márton József V. é.

— **A ref. tanítóképzőintézet** új tanárokat kapott Tóth Károly és Hargitay Zoltán személyében.

— **A II. lelkészsképzítő vizsga** szept. 14—16-án volt. Jeles lett: Koncz Sándor lapunk volt szerkesztője és Novotny Gyula.

— **A főiskolai könykereskedés** a Zsindely-féle házból dr. Trócsányi József házába költözött.

— **A segédlelkézszi vizsga** szept. 12—13-án tartott meg. Jeles lett: Jánossi Ferenc, Kalydi Miklós, Rózsai Tivadar, Tóth Gusztáv, Szilágyi István és Tussay János.

— **Szurbik Ferenc** és **Barna Béla** az iskola tanári karából eltávozott.

— **1937/38. évi tisztikarok a teológián** a következők: *A Hittanhallgatók Egyletében*: Elnök Vályi József, alelnök Kóris Lajos, titkár Merényi Dániel, pénztárnok Bazsó Béla. *Az Ifj. Akad. Olvasó Egyletben*. Elnök Ablonczy László, pénztáros Ráduly Sándor, könyvtáros Czegle Imre. *Az Akad. Atlétikai Clubban*. Elnök Kovács Ferenc, alelnök Deák István, jegyző Kovács István, pénztáros Bertalan Imre. *A Főiskolai Kórus tisztikara*: Elnök: Dusicza Ferenc, főprecentor Kovács István, alprecentor Czegle Imre, protokántorok I. tenor Kovács Ferenc, II. tenor Kolláth József, I. bassz. Péter József, II. bassz. Bertalan Imre.

— **A tanítóképző-intézet** „Turul” sportköre Csuka Andor tanárelnök vezetésével szept. 4-én tartotta alakuló, tisztújító gyűlését. A megejtett választások alapján a tisztikar a következőképpen alakult: Ifjúsági elnök: Molnár István V. é. Alelnök: Vendel László IV. é. Titkár: Márton József V. é. Jegyző: Szabó András V. é. pénztáros: Várady László V. é. Szerktárosok: Angyal István V. é. Kiss Gyula IV. é.

— **A Rákóczi Sportkör tisztikara**: Elnök: Deák Márton VIII. o. Alelnök: Nagy György VII. o. Titkár: Boros Imre VIII. o. Aljegyzők: Jónás András VII. o. Füzy István VI. o. Pénztáros: Tukacs Béla VIII. o. Főszertáros: Halász András VIII. o. Alszerktáros: Kovács Tibor VII. o. Sporttudósító: Szakszon Árpád VIII. o.